

ISKREN
POGOVOR
Z MLADO
ŠTUDENTKO
STR. 5

BUDIMPEŠTAN-
SKO
SLOVENSKO
DRUŠTVO JE
BILO V
SLOVENIJI
STR. 6

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 12. avgusta 2004 * Leto XIV, št. 16

Zgodovinski dnevi v Monoštru

Od 30. julija do 1. avgusta sta Občina Monošter in Mestni kulturni center že drugič organizirala zgodovinske dneve, ki so povezani z bitko pri Monoštru. Monošter je kar nekaj let iskal prireditve, po kateri bi bilo mesto prepoznavno. Ker se mesto nahaja ob tromeji, so kar nekaj let prirejali Festival dobrega sosedsstva, na katerem so nastopale amaterske kulturne skupine območja ob tromeji. Prirejali so tudi sejme ljudskih obrtnikov, ki pa se niso obnesli. Športno društvo je organiziralo posamezne teke v spomin na monoštrsko bitko, na simpoziju, na katerega so povabili predavatelje iz Francije, so razpravljali o bitki med Turki in krščansko vojsko. Lani so vse te kulturne, znanstvene, športne in sejemске prireditve združili pod imenom *Zgodovinski dnevi*, ki so posvečeni bitki pri Monoštru.

Turška vojska je Monošter dosegla 28. julija 1664, štel je 120.000-130.000 vojakov in približno 80.000 konjev. Čez Rabo so bili namenjeni pri ovinku reke pri Modincih (Mogersdorf), kjer so imeli svoj mostobran.

Združena krščanska vojska je imela približno 25.000 vojakov, poveljeval ji je Montecuccoli. Sestavljena je bila iz 6200 bavarskih, švabskih, spodnješaških, wesfalskih in iz 5250 francoskih vojakov, ostali so bili Avstrijci.

Tisto leto je bil 1. avgust petek. Muslimanska veroizpoved ob petkih ni priporočala spopadov, zato so Turki načrtovali odločilno bitko v soboto, 2. avgusta. Turška vojska je začela prečkati reko 31. julija, 1. avgusta zjutraj ob 6. uri je bilo že približno 12.000 turških

vojakov na drugem bregu. Voditelji krščanske vojske tem operacijam niso pripisali velikega pomena, kajti bili so mnena, da bodo Turki prečkali re-

ko višje. Turki so to izkoristili in so zasedli Modince. Okrog 9. ure je krščanska vojska začela protiofenzivo, ki pa ni bila uspešna. Na vojnem polju je os-

talo kakih 1000-1500 vojakov. Sredi krščanske vojske je nastala vrzel, približno 1,5 do 2 kilometra dolga. Do 12. ure so jo odpravili s premestitvijo

določenih enot. Turki so načrtovali odločilno bitko naslednji dan, zato večina njihove vojske ni bila pripravljena na boj, niti ni bila v turškem taboru, temveč je iskala krmo za konje. V mostobranu je bilo le kakih 20.000 turških vojakov. Voditelji krščanske vojske so se zavedali, če ne odpravijo čimprej turškega mostobrana, da bo potem glavšina turške vojske prečkala reko in uničila krščansko vojsko. Glavni napad se je začel okrog 13. ure. Krščanska vojska je obkrožila Turke v obliki polmeseča in jih je potisnila v Rabo ter tudi čez reko. Vojaki, ki jih niso ubili, so utonili v vodi. Dosti več Turkov je utonilo v Rabi, kot jih je bilo ubitih. Bitka se je končala okrog 18. ure, Turki so bili poraženi. Zgubili so 7-8.000 vojakov, krščanarji 5-6.000. Monoštrska bitka je preprečila turški pohod proti Dunaju. 10. avgusta jo je zaključila mirovna pogodba v Vasváru, ki pa za Madžarsko ni bila ugodna, kajti Turki so, kljub porazu, lahko obdržali vsa do leta 1663 zasedana območja. Avstrijski cesar in turška porta sta si razdelila Madžarsko.

Spomin na monoštrsko bitko ohranjata bronasti relief na vratih monoštrske gledališke dvorane in 15 metrov visok betonski križ na Schlösslbergu pri Modincih/Mogersdorfu. Tek v spomin na monoštrsko bitko, ki so ga letos priredili drugič, povezuje oba spomenika. Letošnjega glavnega teka se je udeležilo kakih 150 tekačev iz Madžarske, Avstrije, Slovenije in Hrvaške. Najmlajši, ki je pretekel 9 kilometrsko progo, je bil star 9 let, najstarejši pa 80.

M. Sukič
Posnetka: Csaba Tóth

Republika Slovenija
Generalni konzulat
Monošter

Tokrat sem se namenil napisati nekaj vrstic o državljanstvu. Pa ne zato, da bi kogarkoli spodbujal k temu, da bi postal državljani Republike Slovenije, ker je to suverena odločitev vsakega posameznika, pač pa zato, ker sem že pred časom v nekem pogovoru zasledil, da se pojavljajo v tej precej kompleksni in obsežni materiji problemi nerazumevanja institutov pridobitve državljanstva pa tudi mešanja pojmov. Zato in z avtorizacijo, da boste, dragi bralci, pravilno obveščeni, bom v tem prispevku napisal nekaj o tej temi.

Najprej, kaj je to državljanstvo? Državljanstvo je vzajemni odnos med posameznikom in državo, ki po eni strani pomeni politično pripadnost osebe določenemu državi, po drugi strani pa pravno razmerje posameznika do države. To razmerje pa posamezniku omogoča vse politične, državljanske in socialno-ekonomske pravice, ne glede na poreklo in ne glede na datum pridobitve državljanstva. Z državljanstvom pa niso zagotovljene samo pravice, ampak tudi obveznosti. Gre za celovit odnos med posameznikom in državo, pri čemer je tak celovit odnos možno zagotoviti le, če oseba dejansko živi v državi, katere državljan je.

Kakšni načini pridobitve slovenskega državljanstva sploh obstajajo? Državljanstvo Republike Slovenije se pridobi po rodu, z rojstvom na območju Republike Slovenije, z naturalizacijo – to je s sprejemom v državljanstvo na podlagi prošnje ali po mednarodni pogodbi. Zakon določa, da

so samo ti načini možni in nobeni drugi, vendar pa so vsaj, kar se tiče naturalizacije, primeri pridobitve državljanstva med seboj zelo različni, kar kaže na to, da prav v teh primerih država vedno išče svoj interes za sprejem posameznika v državljanstvo, kar pa je od primera do primera zelo različno. Še posebej, ko govorimo o posebnem institutu izredne naturalizacije, ki je opredeljen v 13. členu Zakona o državljanstvu Republike Slovenije. Ta člen govori o tem, da državljanstvo Republike Slovenije lahko pridobi oseba, ki je že stara 18 let, če to koristi državi zaradi znanstvenih, gospodarskih, kulturnih, nacionalnih ali podobnih razlogov. Kaj pomeni, da oseba lahko pridobi državljanstvo? To pomeni, da ga lahko pridobi, lahko pa tudi ne. In takšen primer pridobitve državljanstva je možen samo v primeru, če bo država od tega imela korist. Korist pa država ugotavlja na način, ki je natančno določen v posebni uredbi.

Kar se tiče pridobitve slovenskega državljanstva tukaj na tem območju za Slovence, ki že od nekdaj živite v Porabju, je pomembno, da je oseba, ki zaprosi za državljanstvo, slovenskega porekla in da izkaže aktivno vez s Slovenijo. Ta vez pa se dokazuje s članstvom v slovenskih društvi in drugih aktivnostih v manjšinskih organizacijah.

Kakšne pravice in dolžnosti prinaša državljanstvo? V vsakdanjem življenju so pomembne predvsem naslednje pravice: pravica do prostega vstopa v državo – tujcu, ki mu je izrečena stranska kazen v kazenskem postopku se lahko tudi prepove vstop v Republiko Slovenijo ali bolje rečeno izgon iz države, slovenskemu državljanu pa

ne; nadalje pravica do naselitve oz. prebivanja v Sloveniji – državljani lahko kjerkoli v Sloveniji prijavijo prebivališče, tujec mora za prebivanje, daljše od treh mesecev, imeti dovoljenje za začasno ali stalno prebivanje; pravica do potne listine, lastninska pravica na nepremičninah, pravice iz zdravstvenega zavarovanja, pravice na področju zaposlovanja, pravica do izobraževanja, ki sicer ni odvisna od državljanstva, je pa nanj vezano plačilo stroškov izobraževanja, in še druge pravice.

Poleg navedenega pa je tudi dejstvo, da ima Slovenija v številnih področnih zakonih urejene tudi posebne pravice in olajšave za pripadnike slovenske manjšine v zamejstvu. Posebej pa je potrebno poudariti še eno pomembno okoliščino, ki jo ureja Zakon o državljanstvu. Državljan Republike Slovenije, ki ima tudi državljanstvo tuje države, se na območju Slovenije šteje za izključno slovenskega državljan. To pomeni, da se v tem primeru ni mogoče sklicevati na državljanstvo kakšne druge države – to pa je npr. konkretna obveznost, ki jo nalaga zakon posameznemu državljanu.

Naj sklenem z naslednjimi mislimi: velikokrat se zgodi, da ljudi pri odločitvah za pridobitev državljanstva vodijo izključno ekonomski razlogi, bodisi da gre za boljše možnost zaposlitve, nakup nepremičnin, pridobitev konkretne izobrazbe ali zgolj beg iz obstoječega okolja, ki je posledica nevzdržnih razmer zaradi drugačnosti bodisi kulturne, nacionalne ali zaradi npr. verske pripadnosti. Temu smo bili priča v ogromnem številu primerov po letu 1991, ko je razpadla nekdanja skupna jugoslovanska država, in vsi

dobro vemo, kaj se je zgodilo po tem. Posledice tega razpada so bile katastrofalne, vojna in ogromno število žrtev. Takrat so ljudje iskali beg iz takratne realnosti tudi ali predvsem zaradi tega, ker so bili življenjsko ogroženi. Takrat je Slovenija tudi s tem institutom državljanstva rešila veliko število primerov ljudi, ki na območju nekdanje skupne države niso več videli nikakršne prihodnosti ali so celo pobegnili zato, da bi si rešili lastno življenje.

Ta pretekla realnost pa je popolnoma neprimerljiva s situacijo v tukajšnjem okolju. Gre predvsem za to, da vas, dragi bralci, seznanim in seznanjam s tem, kakšni predpisi obstajajo v sosed-

nji Republiki Sloveniji, ki vas, Slovenke in Slovence, šteje za del enotnega etničnega telesa slovenskega naroda. Zato vam tudi pripadajo določene pravice, ki jih je uzakonila Slovenija. Vi ste Porabski Slovenci in se morate zavedati, da je manjšinstvo vrednota, ki jo je potrebno negovati in razvijati. Vi predstavljate most povezovanja med našima sosednjima narodoma, tako kot to predstavlja madžarska narodna skupnost v Sloveniji. Od tega pa imata obe državi zgolj eno samo veliko korist.

Moja naloga pa je, da vas z vašimi pravicami seznanjam.

Marko Sotlar
Generalni konzul

RADIO MONOŠTER UKV (FM) 106,6 MHz

Od ponedeljka do sobote

od 16. do 17. vöre,

v nedelo

od 12. do 14. vöre.

SPREMENJENI TERMIN SLOVENSKEH UTRINKOV!

Naslednja oddaja bo v četrtek,
26. avgusta,
ob 10.00 uri na 2. programu,

ponovitev v soboto,
28. avgusta, ob 13.45 uri,
na 2. programu.

Pred parlamentarnimi volitvami v Sloveniji

NAŠ CILJ JE POPELJATI SLOVENIJO V ZLATO DOBO RAZVOJA

Držabnozborske volitve v Sloveniji bodo 3. oktobra, je odločil predsednik države dr. Janez Drnovšek. Volilna opravila so se začela v ponedeljek, 26. julija, zadnji rok za oddajo kandidatnih list pa je 8. september. V dvojezičnih oziroma narodnostnih občinah v Prekmurju in na Obali bodo tudi volitve poslancev italijanske in madžarske narodnosti v Sloveniji. Vsaki manjšini pripada en poslanski sedež v 90-članskem državnem zboru.

Tajnik Republiške volilne komisije Marko Golobič je povedal, da so delo že pričele okrajne volilne komisije. Od 26. julija lahko vsi organi, stranke in skupine volilcev opravljajo posamezna pravna dejanja, ki so povezana z volitvami. Okrajne volilne komisije bodo pričele določati volišča, ministrstvo za zunanje zadeve bo obveščalo državljane v tujini o možnostih uveljavljanja volilne pravice v tujini ali na diplomatsko konzularnih predstavništvih ali po pošti. Večjih organizacijskih sprememb v primerjavi z volitvami leta 2000 ne bo, bodo pa ponekod sočasno volitve na ravni občin in krajevnih skupnosti. Tako bodo v mestni občini Murska Sobota volili tudi župana, ker se je Anton Slavic zaradi osebnih razlogov pred nedavnim po sedmih letih odpovedal županovanju.

Po do zdaj znanih imenih bo med prekmurskimi Madžari vnovič ali četrtri kandidiral Mária Pozsonec, predmetna učiteljica iz Dolge vasi pri Lendavi, ki je poslanka že od leta 1992. Na volitvah leta 2000 je imela štiri protikandidate, kako bo zdaj, še ni znano, o kandidaturi pa razmišlja, denimo, predsednik madžarske samoupravne narodne skupnosti György Tomka iz Lendave. Še manj znanega je z Obale, razen da bo vnovič in ravno tako četrtri kandidiral Roberto Battelli, novinar iz Bertokov,

znan tudi po tem, da je pred meseci zaradi nezadovoljstva z odnosom vlade do reševanja težav obeh manjšin, predvsem italijanske, demonstrativno odstopil s položaja predsednika parlamentarne komisije za narodnosti. Manjšini imata v 90-članskem parlamentarnem zboru vsaka po en glas, njuna glasova pa sta bila v preteklosti odločilna celo, ali bo Sloveniji vladala leva ali desna politična opcija. Poslanca imata tudi takoj imenovano pravico veta, ko razpravljajo o manjšinskih zadevah, in presodita, če bi sklep sprejet v državnem zboru, škodoval manjšini. Doslej sta pravico veta izkoriščala zelo redko, brez te možnosti bi bila narodnostna poslanca bolj v okras parlamentarne demokracije. Poslanca manjšin lahko volijo zgolj volivci madžarske in italijanske narodnosti po večinskem volilnem sistemu, zanje pa se na območjih, kjer manjšini živita, oblikujeta posebni volilni enoti.

Govoriti o konkretnih možnostih te ali druge stranke v avgustu je podobno kakor verjeti horoskopu. Enako napoved prvaka največje opozicijske stranke, ki je v nekem pogovoru volivkam in volivcem obljubil: *"Naš cilj je popeljati Slovenijo v zlato dobo razvoja."* Take in podobne obljube se bodo vrstile vse do volilnega molka, z leve in desne brez izjeme, in kdo bo bolj prepričljiv, več (navnih) volivcev bo privabil v svojo stranko. Ali bodo razmerja ostala, pomeni premoč Liberalne demokracije Slovenije, ki ji predseduje premier Anton Rop ali bodo prevladujoče takojimenovalne pomladne stranke: Slovenska demokratska stranka Janeza Janše, Nova Slovenija dr. Andreja Bajuka, in če se jima pridruži Slovenska ljudska stranka Janeza Podobnika, bo znano po 3. oktobru. Velike upe gojita Slovenska demokratska stranka in Nova Slovenija, ki sta bili uspešni

pri nedavnih volitvah v Evropski parlament. Toda z dilemo, ali zaradi nizke volilne udeležbe ali zato, ker volivci želijo spremembe. Pravega odgovora za zdaj ne dajejo tudi javnomnenjske raziskave, ki jih objavljajo različni mediji. Manj navijaški analitiki slovenskega notranjepolitičnega življenja se za zdaj nočejo opredeljevati in ne govorijo o rezultatih letošnjih volitev, napovedali pa so, da bo predvolilni boj mnogo bolj neizprosno kot pri dosedanjih volitvah. Ob že omenjenih strankah ne smemo prezreti Združene liste socialnih demokratov, ki jo vodi Borut Pahor, do nedavna predsednik Državnega zbora, zdaj pa poslanec v Evropskem parlamentu; koliko bo množica slovenskih upokojencev verjela predvolilnim obetom Demokratične stranke upokojencev, ki jo vodi Prekmurec Anton Rous, in seveda Slovenska nacionalna stranka Zmaga Jelenciča, ki je imel pogosto pripombe na previsoko raven manjšinske zaščite v Sloveniji; tu je še stranka mladih in druge manjše dosedanje stranke, ki se jim bodo pridružile nekatere nove, zlasti obetavna naj bi bila Stranka za Slovenijo koprškega župana Borisa Popoviča, s čimer pa spisek seveda ni končan, tudi po načelu, kdo ne bo imel kaj (pametnega) početi, bo kandidiral na volitvah.

Poleg doslej uveljavljenih in znanih, stranke želijo v svoje vrste povabiti nova imena, ki bi pritegnili volivce. Avgust, ki je tudi v Sloveniji tradicionalni mesec "političnih dopustov", še ne bo pokazal prave podobe, čeprav si bodo vzeli politiki manj prostih dni, kot bi si jih, če volitev ne bi bilo. Zares se bodo spopadi odvijali v sredini septembra, ko se bodo obljube volivkam in volivcem z vseh koncev valjale na mizah in pod njimi. Mnogo več, kot je navada, bo tudi

obiskov najvišjih politikov na vseh koncih Slovenije; prihajali bodo na prireditve in otvoritve pomembnih in manj pomembnih objektov; intenzivni bodo tudi mednarodni stiki s svetom in sosednjimi državami. Novi zunanji minister Ivo Vajgl je, recimo, napovedal srečanje ob meji z madžarskim kolegom Lászlóm Kovácsom - pogovarjala se bosta tudi o manjšinskih vprašanjih. Tu kaže dodati, da ima novi slovenski zunanji minister izjemen posluš za manjšinske, zdomske in izseljenke teme, priznava pa, da premalo pozna konkretne probleme Porabskih Slovencev.

Sredstva javnega obveščanja morajo 45 dni pred volitvami objaviti posebna pravila v zvezi z volilno kampanjo. Pri elektronskih medijih so razlike med nacionalno radiotelevizijo, ki vključuje v Lendavi madžarsko narodnost in volitve njenega poslanca, v Kopru pa italijansko narodnost in njenega poslanca, v obeh primerih tudi v jeziku manjšine, ter komercialnimi televizijskimi in radijskimi postajami. Držabnozborske volitve so tudi priložnost za dober in lahek zaslužek lokalnim medijem, zlasti radijskim in televizijskim postajam, kjer bodo kandidati za bodoče poslance lokalni strankarski veljaki (ne glede na politično opredelitev) sejali obljube po dolgem in počez. Ker je bilo tako pred dosedanjimi volitvami, res ni razloga, da ne bi ostalo pri letošnjih.

Če je v Sloveniji čas za spremembe, je bolj ali manj teoretično vprašanje. Bližje vsakdanjku je, da sedanja vladna koalicija potrebuje osvežujočo injekcijo. Bati pa se je "standardnih" izgovorov v stilu: v stari Jugoslaviji (tisti pred letom 1941) so živeli ljudje slabo, ničesar niso imeli, ničesar ni bilo, potlej pa so prišli okupatorji in uničili vse, zato je bila povojna izgradnja tako težka

in zahtevna. "Prevedeno" v sodoben (samo slovenski?) politični (beri strankarski) jezik: ker je prejšnja vlada delala slabo, ni naredila ničesar, kako naj zdaj kaj naredimo (razen, da postavimo "svoje" ljudi na "prava" mesta). Nekaj v Sloveniji že vidnega.

Za sklep tega uvodnega premisleka in prvih informacij o pripravi na parlamentarne volitve v Sloveniji še nekaj misli političnih analitikov, ki jih je Televizija Slovenija povabila v oddajo Pod žarometom, in jo naslovlila Kdo bo sestavljal novo vlado (vendar tega iz petdesetminutne razprave ni bilo mogoče izluščiti, ker so sogovorniki bolj "tipali", kot se opredeljevali). Komentator tednika MAG dr. Janez Markeš: "Politiki so stopili v igro na vse ali nič; publicist, dr. Vlado Mihelj: "Letošnja volilna kampanja je nadvse kratka, kar je sprememba glede na prejšnje volitve"; psiholog, dr. Janek Musek: "Politične spremembe so zdrave. Pri nas s tem nimamo ravno izkušenj"; urednik dnevnika Finance, Peter Frankl: "Praviloma ljudje ne marajo tistih, ki imajo veliko denarja"; urednik Marketing magazina, Jure Apih: "Zanemarjamo in pozablamo na volivce. Obravnavamo jih kot nekaj, s čimer se dá manipulirati."

Prihodnjici več o imenih, ki bodo pritegovala volivke in volivce v posameznih parlamentarnih in drugih strankah, tudi tistih, ki so bile ustanovljene pred nedavnim. In tudi o predvolilni vlogi dveh, pred nedavnim ustanovljenih združenjih, Forumu 21, v katerem so predvsem uspešni managerji, vodi pa ga bivši predsednik države Milan Kučan, in Zboru za republiko, ki ga imajo nekateri za predvolilno konvencijo, na čelu katerega je prvak Slovenske demokratske stranke Janez Janša.

eR

OD SLOVENIJE...

PROGRAM POPOTRESNE OBNOVE POSOČJA

Slovenska vlada je sprejela prvi delni program popotresne obnove Posočja, pri čemer je bil potrjen predlagani sklep ministrstva za okolje, prostor in energijo o prvih desetih novogradnjah, ki bodo skladno z novelo zakona o popotresni obnovi objektov in razvoja v Posočju v celoti deležne državne pomoči. Skupna vrednost nadomeščanja prvih desetih objektov je ocenjena na 473 milijonov tolarjev.

SEDEM ŠAMPIONOV V GORNJI RADGONI

Na največjem slovenskem ocenjevanju vin v Gornji Radgoni so podelili 31 velikih zlatih medalj, 217 zlatih in 168 srebrnih medalj ter sedem priznanj šampion. Ocenjevanje je potekalo v okviru 42. mednarodnega kmetijsko-živilskega sejma, komisija pa je ocenila 623 vzorcev 252 pridelovalcev iz Avstrije, Hrvaške, Italije, Madžarske in Slovenije. Najboljšim bodo nagrade podelili 31. avgusta, to je na dan vinogradnikov. Podelitev bo potekala v okviru radgonskega kmetijsko-živilskega sejma, ki bo letos med 28. avgustom in 3. septembrom.

TERME 3000 GRADIJO THERMALIUM

Terme 3000 bodo septembra V Moravskih Toplicah odprle nov wellness-terapevtski center Thermalium, s katerim bodo v družbi dopolnili svojo ponudbo in dodali pomemben prispevek k razvoju blagovne znamke Panonske terme ter k skladnejšemu razvoju regije v eno izmed zanimivih zdraviliško-turističnih ciljev. Vrednost investicije znaša 500 milijonov tolarjev. Na 3000 kvadratnih metrih Thermaliuma bo na voljo vrhunska ponudba storitev in termalnih programov zdravja, lepote in dobrega počutja, zagotavljajo v družbi Thermalium bo ponudil sodobni wellness center in terapevtski center.

Pred 40 letjati smo nisterni začnili graditi »most«

Tak bi tu leko začnili svoje misli, ka je edna mlada, zdaj diplomirana študentka na sombotelskoj visokoj šauli tak lepau meni vadlūvala. Ona se je že kak mlada dijakinja na srednji šoli sploj rada včila zgodovino. Tam je ugotovila, kak so bojne raztrgale Madžarsko, kak so Madžari prišli v druge rosage kak manjšine. Mlada Kristina Horváth žive v varaši Vasvár. Kak sam tau mlado gospau spoznala? Tomi je že – tak se spominjam – več kak edno leto, gda je moj domanji telefon cingo, ona se je predstavila pa me je prosila, če bi ji na pomoč bila pri njeni diplomu, zatok ka si je za temo odebrala »Kulturni stiki Porabski Slovencev z matično domovino«. Gda sam go pitala, zakoj ranč name išče, je povedala, ka so ji na visokoj šoli ranč tak kak na županiji pa na Slovenskoj zvezi prajli, ka ge njej leko pomagam. Zatok, ka gda smo, leko povejmo, v tistij žmetni lejta začnili »zidati« most sodelovanja med Slovenijo pa Madžarsko, po sterom zdaj leko slobodno odimo, sam ge navzauča bila pri najprvi stopajaj. Štiri najset lejta sam bila članica Sveta Železne županije in članica županijskoga narodnostnoga odbora. Etak sam pa tauj mladog gospej rejsan leko kaj pomagala, gda sam se spominjala na vse tisto, ka se je pred več kak 40 letjati začnili. Kristino Horváth sam gor poiskala v Vasvári.

• *Kristina, gda si najoprvin čula za tau, ka v Železnoj županiji različne narodnosti živejo, med njimi Slovenci ti?*

»Name je ta tema že v srednjoj šoli zanimala. Dosta krat sam mislila na tiste, steri so za toga volo, ka so manjšinci sploj žalostno usodo zadobili. Slovence sam eške te nej poznala. Slo-

vence, ludi druge narodnosti, sam na visokoj šoli spoznavala, spoznala. Včila sam se za kulturno animatorko, diplomu sam pa pisala v okviru predmeta kulturna diplomacija.«

• *Kakši vzroki so te pripelali do toga, da boš ranč o Slovencej, o njini stikaj s Slovenijo, pisala svojo diplomu?*

»Sploj se mi je simpatična vidla ta narodnost, etak je pa tau več nej bilau pitanje, od koga mo pisala. Profesor dr. Sándori Csiderji sam povedla svoj namen in mi je obečo, da de mi pomago, kak naj začnem, gde naj raziskujem. Dosta sam dužna tomi profesorji, njegvo pomoč zdaj tuj še enkrat lepau zahvalim. On mi je tanačivo, naj napravim eden seminar v Budimpešti, steri je emo naslov Kultura in Evropska unija. Ta seminar mi je dosta pomago. Rada bi se za(h)valila vam tu za pomauč.«

• *Zavolo raziskavanja si večkrat ojdla pri nas v Porabji. Kak se ti vidi Porabje, kakši so ljudje?*

»Večkrat sam ojdla pri vas. Očarala me je vaša pokrajina. Lepi gozdovi, mali bregovje in ravčina. Vse tau pomiri človeško srce. Tau je pokrajina, gde se človek rad

malo skrije pred larmov veliki varašov. Lüdje? Porabski slovenski lüdje, tak čutim, vkup držijo. S tejm vred sam pa tau tu napamet vzela, ka pri vas Slovenci, Madžari pa kakša druga narodnost lepo vkuper živejo. Ne laučijo eden drugoga, eden se ne deja pred drugoga. Tau je meni posebno doživetje bilau. Tak mislim, ka so

Porabski Slovenci pri tejm leko na peldo vsaksoj drugoj tuj živečoj narodnosti. Bila sam na različni prireditvaj tu, pa sam vidla, da se mladi in starejši vkuper veselijo, povejmo, gledališkoj skupini, folklornoj ali ranč pevskoj skupini, njigvi produkcijam.

Vkupdržanje, tau je name sploj presenetilo, vej pa dobro znamo iz zgodovine, leko živimo gdekoli, tau je, ka nas gordrži.«

• *Kakšo je tvoje mnenje po uspešnoj diplomu, kak ne gujejo Porabski Slovenci svoj materni jezik in kulturo?*

»Moram staupiti v zgodovino in moram ugotoviti, ka je za čüdo, ka so med takšnimi težkimi pogoji, vkraj zapreiti od matične domovine, telko zdržali in se obdržali. Tau se vidi pri kulturni skupinaj, pri voditelaj, mentoraj, ki pridejo iz Slovenije na pomoč v Porabje. Tak gledam, ka je tau kompleksna naloga. Dosta ludi ma pri tejm zasluge. Pa samo leko zahvalite Sloveniji, stera tak lepo – finančno, strokovno, moralno – pomaga vas. Tak sam vidla, ka je najbole problematičen jezik, zatok, ka mladina več ne guči dobro te jezik. Mojo mnenje

je, ka slovenski jezik - nede daleč - ranč tak popularen baude, kak drugi jeziki, zatok ka se meje rüšijo in do lüdje znauvič čutili potrebnost znati, negovati svoj materni jezik. Spoznala sam pa zatok mlade ludi tu pri vas, ki eške lepau gučijo svoj jezik. Vupam, da do svojo deco tu včili.«

• *Nej ti je žau, da si tau temo odebrala za diplomu?*

»Ka bi mi žau bilau? Edno minuto nej. Sploj dosta lej-poga sam doživela, bogatejša sam za nove izkušnje, srečala sam človeške vrednote. Navčila sam se sprejeti drugačnost pa mo druge tu na tau včila. V svojoj službi de mi ta misel pred očami, te vrednosti do mi na pomoč.

Med svojim raziskavanjem sam pa žalostno vidla, ka so Porabski Slovenci v zgodovini dosta mogli trpeti samo za toga volo, ka so se za Slovence narodili. Nauvi cajti, nauvi svejt je mogo priditi, steri je pokazo, ka je vkupdržanje, poštvanje sploj potrebno v človeškom življenji, leko si kakšekli narodnosti. Tak mislim, ka je vaša mala narodnost leko pelda, kak trbej zvest (hüségese) biti do sebe pa vkupživeti z večinskim narodom.«

Mlada, vönävčena ženska iz večinskoga naroda etak vidi nas. Dobro vej, ka je ona zatok nej vidla vse težave, vsakdanešnje probleme, pa itak. Po tem se mi sami eške bole moremo vkup poberati pa delati.

Sožitje (együttélés) predvsem. Tau mora voditi Porabske Slovence. Mi smo vsigdar tuj živeli, smo meli mauč pretrpeti neumna preganjanja, depa ostanili smo dobri Slovenci na Madžarskom.

Irena Barber

Iskren pogovor z mlado študentko

Žuži Šulič se spomnim še kot osnovnošolke, ki se je redno udeleževala tekmovalij v slovenskem jeziku ali recitiranju, kot srednješolke, ki je nastopala na Prešernovih proslavah, sodelovala na prireditvah kot moderatorica. Če je imela možnost, je rada sodelovala na poletnih šolah slovenskega jezika v Sloveniji. Po dvotedenskem bivanju pri slovenski družini se je zmeraj vračala z bogatejšim znanjem maternega jezika, katerega osnove je osvojila v družini v Slovenski vasi, še več pa pri babici na Gornjem Seniku. Potem takem je bilo samoumevno, kot je povedala tudi sama, da se je odločila za študij v Ljubljani.

V šolskem letu 2003/2004 je obiskovala celoletno šolo slovenskega jezika na Filozofski fakulteti v Ljubljani, jeseni se bo vpisala na slovenščino in nemščino ali angleščino. Na vprašanje, kaj ji je bilo najtežje in najlepše na začetku študija v Ljubljani, je povedala: »Nič ni bilo težko, ker so nas sprejeli tako prijazno, da smo se že na začetku zelo dobro počutili. Najlepše mi je bilo, da sem srečala ljudi iz celega sveta. Imela sem sošolce iz Amerike, Nigerije, Švedske, Švice. V celoletni šoli smo delali po skupinah. Na začetku smo pisali razvrstitveni test. Prišla sem v četrto, najboljšo skupino, kjer nas je bilo deset. Ostali niso bili študentje, temveč ljudje različnih poklicev. Eni so se poročili v Slovenijo, drugi se učijo slovenščino zaradi službe.«

• Kako je potekalo delo v celoletni šoli?
»Celoletno šolo razdelijo na dva dela. Prvi del je trajal do konca januarja in smo se v glavnem ukvarjali s slovnico. Po prvem semestrju smo se začeli ukvarjati z literaturo, kulturo, politiko in raznimi drugimi temami.«

• Ali so bili tudi drugi zamejci v skupini?
»V skupini ni bilo drugih

zamejcev, spoznali smo se pa z njimi. Obstaja društvo zamejskih in izseljenških študentov, ki ima razne prireditve. Vsak mesec enkrat ali dvakrat se srečamo, se pogovarjamo.« Žuža pravi, da s prijateljico Anito Vajda, s katero sta bili skupaj na jezikovni šoli, nista imeli težav pri urejanju administrativnih zadev (štipendija, bivanje v študentskem domu itd.), kajti pri tem so jima pomagali »stari« porabski študentje,

predvsem njen bratranec Dušan Mukič in Anitina sestra Nikoleta. Kar hitro sta se vklopili tudi v življenje v študentu. »Ko smo si uredili vse administrativne stvari, je bilo že vse v redu,« se zasmije Žuži. »Ko sem stopila v študentskem domu v svojo sobo, je bilo tam veliko študentov. Imeli so žurko, takoj smo se spoznali. Eden od sestanovalec je bil iz Prekmurja, iz Velike Polane, in mi je veliko pomagal.«

• Imela si fanta za sestanovalec?
»V apartmanu sta dve sobi, kuhinja in kopalnica. Jaz sem imela sestanovalko, v drugi sobi sta pa bila dva fanta. Taka družba se mi zdi prijetnejša, kot če bi bile same punce,« se smeje. • S »cimrom«, Prekmurcem se pogovarjata prekmurško?

»Študentje iz Prekmurja govorijo prekmursko. Če se srečajo med sabo, se nikoli ne pogovarjajo knjižno. Tudi on vedno govori z mano prekmursko.«

• Potem se boš tudi prekmursko naučila, ne samo knjižno?

»V študentskem domu se ne pogovarjam s študenti knjižno, kajti vsi imajo

svoja narečja. Velika razlika je med pogovornim in knjižnim jezikom, ki sem ga uporabljala samo na šoli.«

• Kakšni so slovenski študentje?

»Študentje so vsepovsod enaki. V Sloveniji so bili zelo odprti in so nas takoj na začetku sprejeli. Ko te vprašajo, odkod si in rečeš, da z Madžarske, so radovedni in nimajo predsodkov.«

• Kaj si pa delala v prostem času?

»Imela sem precej prostega časa. Brala sem, hodila v kino. Seveda, tudi učila sem se. Vsak dan smo imeli različne domače naloge in smo se morali pripraviti za naslednji dan. Veliko sem se družila z drugimi študenti, na primer iz Trsta.«

• Ali vidiš kakšno razliko med študenti iz Trsta in Porabja?

»Oni zelo dobro znajo slovensko, vsi obvladajo slovenščino. So bolj zavedni. Če jih nekdo vpraša, kdo so, odgovorijo, da so Slovenci. In hočejo ostati to, kar so.«

• Kaj pa rečeš ti, če te vprašajo po narodnosti?

»Po narodnosti sem seveda Slovenka, ampak imam v sebi, da živim na Madžarskem. Kar po mojem ni slabo, kajti govorim dva jezika...«

• Slovenci iz Trsta verjetno tudi obvladajo italijanski-

no...

»Ja, obvladajo, ampak oni doma govorijo samo slovensko. Imajo svoje šole, kjer je slovenščina prvi jezik.«

• Kako se med sabo pogovarjate porabski študentje v Ljubljani?

»Ko smo sami, madžarsko, če je pa kdo zraven, potem slovensko.«

• Nikoli vam ne pride na misel, da bi se tudi med sabo morali pogovarjati slovensko?

»Žal, zaenkrat še ne. Mišlim, da nam je zaenkrat še lažje, če se pogovarjamo madžarsko, kajti doma smo obiskovali, bi lahko rekla, madžarske šole, čeprav se jim reče, da so narodnostne.«

Žuži Šulič je bila med tistimi porabskimi mladimi, ki so spomladi prejeli t. i. narodnostno manjšinsko priznanje, ki ga Javni sklad za narodne in etnične manjšine podeljuje najbolj zaslužnim mladim iz vrst manjšin. »Bila sem presenečena, obenem pa vesela. Že od otroških let sem se udeleževala kot Slovenka, hodila sem na različna tekmovanja, recitirala sem, bila sem moderatorica na prireditvah, sodelovala sem pri Radiu Monoštru, bila sem ustanovna članica slovenskega mladinskega društva v Porabju,« je naštevala Žuži z iskrenostjo in skromnostjo v glasu, kot smo ju bili pri njej zmeraj vajeni. Ko sem jo vprašala, s čim bi motivirala porabske dijake, naj se odločijo za študij v Sloveniji, se je najprej zamislila in dejala: »Težko vprašanje. Jaz sem že od malega vedela, da hočem iti v Ljubljano. Slovenija me je zmeraj privlačila, veliko sem potovala po njej. Moj dodatni argument pa bi lahko bil naslednji. V Sloveniji sem srečala take ljudi in jih imam zdaj za prijatelje, ki jih nikoli ne bi imela, če bi študirala na Madžarskem.«

M. Sukič

... DO MADŽARSKE

3. mednarodna likovna kolonija

Od 8. do 17. avgusta je potekala v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru 3. mednarodna likovna kolonija, ki sta jo organizirala Galerija Lendava in Zveza Slovencev na Madžarskem. Kolonije se je letos udeležilo deset umetnikov, štirje iz Slovenije, trije iz Madžarske, po en umetnik iz Romunije, Estonije in Slovaške. Iz del, nastalih na likovni koloniji, bodo jeseni pripravili razstavo ter izdali katalog.

Porabski upokojenci na srečanju slovenskih upokojencev

16. avgusta se bodo porabski upokojenci udeležili srečanja slovenskih upokojencev, ki bo letos v Beltincih v Prekmurju. Srečanja, na katerega so porabski upokojenci dobili vabilo od Društva upokojencev v Murski Soboti, se bo udeležilo kakih sto Porabcev.

Mladi na likovni koloniji

Letošnja Likovna kolonija mladih bo potekala od 22. do 28. avgusta v Doberdolu v Italiji. Kolonije se udeležujejo zamejski učenci iz Italije, Avstrije in Madžarske ter mladi iz osnovne šole Vuzenica, ki je bila pobudnica le-te. Iz Porabja bodo na koloniji sodelovali učenci iz števanovske šole.

Prireditve Vračamo se h koreninam

22. avgusta se bodo tudi Porabci udeležili I. večera slovenske izseljenške besede in prireditve z naslovom Vračamo se h koreninam, ki bosta potekala v Žički kartuziji v Slovenskih Konjicah. Porabsko pisano besedo bosta predstavila ljudska pisateljica Irena Barber in Karel Holec, kulturno dediščino pa ljudske pevke iz Monoštra pod vodstvom Marije Rituper.

Budimpeštansko slovensko društvo je bilo v Sloveniji

Slovensko društvo v Budimpešti je že petič potovalo v Slovenijo, v matično domovino. Zdaj smo si poglednili glavno mesto Ljubljano, šli smo na Dolenjsko pa na Vrhniko.

Več kak dve leti smo se sprijateljili z moškim zborom Maj iz Kranja. Nas so že lani pozvali na piknik, gda smo bili na Primorskem, dapa nejsmo meli telko cajta. Zatok smo šli letos k njim, v petek, 23. julija.

V petek smo med potjo v Prekmurji, na Vaneči obiskali na graubišči grob Bele Severja. Gospod Sever je nam vsako leto pomago pa nam je tanapravo skoraj vse, če smo šli v Slovenijo. Žalostno je, ka je apriliša mrau. Zdaj smo ma vejnec položili na grob. Tisti petek je ešče vročina bila, dapa gda smo tanjali Maribor, se eno malo dež prijoi lejtati. Skorok do Ljubljane nas je prau, velki veter je biu, obiskalo se je pa grmalo. Pred Ljubljano smo zavili proti Kranji, te se je že pá sunce pokazalo. Gda smo prišli v Kranj pa na Brdo, je že lepau sonce sijalo. Tü so nas čakali člani zbora. Malo smo se okrepčili in si pogledali kraljevski grad, park, se pogučavali in napautili na Golnik. Tam, v enilovski kuči, je biu piknik. Peklo se je mesau, natakalo se je vino, igrali so na eni, na dvej harmonikaj. Vcu je staupo naš Hugo Čerpnjak tö pa tak smo se veselili, plesali do edenajste vöre. Predsednik Branko Belingar in pevovodja Janez Čadež sta nas pozdravila in smo se poslovili tak, da se naslednje leto vidimo v Budimpešti. Tak smo te po tejm vnoči, v paudvanajstoj vöri, prišli v Ljubljano v Dijaški dom Tabor, gde smo spali tri dni.

Bili smo na prauški in poučni pauti v Sloveniji. Zatau smo v soboto, 24. julija, šli k sveti meši v stolnico. Čudovito lejpa je ta cerkev, ma

kapelice, tüdi krasne freske. Potejm smo šli v Mestno hišo na sprejem. Tam nas je čakala Zdenka Šimonovič, ki je na občini vodja Oddelka za mednarodne odnose. Tü smo se malo pogučavali in tadale šli si ogledat lejpo Ljubljano. Bili smo na Gra-

V tej knjigi najlepše notri pokaže svojo mater. Tau je takšen lejpi spomenik materi, kakšnoga ešče prej nej mejla človeška mati. Od njegve matere je nikši kej nej osto, dapa tak piše o njej, ka človek z ednim vej, kakšna je bila, srmačka, pa-

sploj lejpa, posvečena Materi božji in je že stara 840 lejt. Prvin so gospodarili, mlin je tam pa zidina za maro. Ižo so mele nune, apatice tö, zdaj je pa vse prazno, več samo trinajst cistercijanov je tam.

Za tem obiskom smo se pe-

Trubar je biu tisti človek, steri je začno pisati v slovenskom jeziku. Najprvin je biu katoliški duhovnik, kasneje pa protestantski. Slovensko je piso v dolenjskom narečji. Začno je v gotski pisavi (nemška pisava), potejn pa v latinici, kak zdaj pišemo. Napiso je prvo slovensko knjigo, Katekizmuš. Biu je zaveden Slovenec in je zelo svojimi narodi dobro, naj se združji, ka samo tak gor ostane. S svojim delom je postavio fundament slovenske literature, zato de njegovo mjenje ostalo, dočas se baude glasila slovenska beseda.

Nazaj smo ešče meli grad Turjak. Napotili smo se ta. Vodicka Irena Kastelic nas je vodila po cejlom gradi. Žau, grad je sploj na nikoj, zdaj so ga začnili obnavlati. V njem so bogati grofje živali, nejsio bili Slovenci. Eden Auersperg se je zalübo v pavarsko deklö, öče ma go je nej dau vzeti. Išo je v Rim pa se je tam zapravo. Öče je pravo, ka ga ne da doma pokopati. Zadnja želja me je bila, naj njegvo srce nesejo domau. Z drugi kraj pri gradi je v gaušči ena kapejla, tam je njegvo srce, prej zvezano z redečim pantlikom, zavezala ga pa je dejkla, stero je rad meo.

Malö smo se okrepčili v vaški gostilni in napotili nazaj v Ljubljano. Po večerji pa smo si ogledali večerno Ljubljano.

V pondejlek, 26. julija, gda smo šli domau, smo ešče obiskali arboretum Volčji potok.

Tau leto smo pá dosti novega vidli, dosta vse navčili. Zatau se lepau zavalimo vsakšomi, sto nam je pri tem pomago, Ministrstvu za zunanje zadeve, Uradu za Slovence v zamejstvu in po svetu, Ministrstvu za kulturo v Ljubljani in vsem tistim, steri so pomagali organizirati nam töu pot.

Irena Pavlič

»Na klancu« pred Cankarjevim muzejem

du, v Tivoliju, vidli smo Cankarjev dom, Opero, Narodni muzej, Parlament. Sprehajali smo se prej k Tromostovja, pri Ljubljani poglednili tržnico in še druge zanimivosti.

Soboto zadvečerkoma smo ešče šli na Vrhniko v Cankarjev muzej. Indašnja rojstna iža največjoga slovenskoga pisatelja stoji rejsan na »klancu« (mali brejg). V Cankarjevom muzeji nas je čakala Katja Oblak in nam je podrovnoma notri pokazala življenje Ivana Cankarja, njegvo delo, ka vse je napiso. Tak lepau je gučala, da smo bili ganjeni. Več nas je bilau v skupini, steri smo se včili o Cankarju pa poznamo, ka je vse napiso. Povest Hlapca Jerneja pa poznamo v madžarskom jeziku tö. V romani Na klancu dola spiše svojo držino, gde je bilau 12 mlajšov, on je biu osmi. Doli spiše, kak so srmačko živeli.

varska, slabo opravljena. Skorok vsakši pozna črtico Mater je zatajil, pa če tau štemo, je mati te tö pred nami.

lali na obed v eno lejpo gostilno pod imenom AS v Prelesje pri Šentruperti. S tem obedom je nas pogostilo Ministrstvo za zunanje

Pevski zbor MAJ nas je pozdravo s popejvanjom.

V nedelo smo se pelali na Dolenjsko. Najprvin smo v Stično šli, tam smo bili pri sveti meši. Po meši nam je cistercijan Jože notri pokazal cerkev pa samostan. Tau je eden najstarejši samostan v Sloveniji. Cerkev je tö

zadeve, Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu. Tü nas je pozdravo dr. Zvone Žigon, svetovalec vlade.

Od tec smo se pelali v Rašico. Tü je muzej rojstna iža Primoža Trubarja. Primož

Mlašeči guči pri Malom potoku

Mala ves se zača tam, gde nut v njou priteče Mali potok. Že od negda so se tam špilali mali lidge iz Male vesi. Na, tam so se lejta pa lejta špilali mlajši iz Male vesi. Eške gnesden je tak. Te Mali potok, vse tiste drevje kouli njega, raki in ribe v njem so čile čuda mlašečoga pogučavanja in tou eške itak poslušajo.

Riba vonja pri glavej

V dnevaj brezi vole za špilanje, naganjanje kouli potoka ali lejtanja po brgaj so mlajši iz Male vesi najraj ležali v travi. Z očami visiko na nebi so si na glas brodili vsefele. Tak so guči prinesli med nji tou tō, ka si doma zgučavlejo stariške.

- Moj oča trno rad goni guče od politike. S sousedom Pištinom se dole sedeta, si natočita špricer in meleta, meleta in li samo meleta, kak je nika nej vredi, kak bi univa vse boukse naredla, dokeč ne skončata s tem, ka se zranja pa dobita in te skončata svojguč. Mama vej povedati, ka ga končavleta že deset lejt, - je bole v nebo kak pa svojim padašom pripovedjala mala Rožika.

- Kakši velki političar je eške moj dejdek, - se je zgloso s sladko travo v lampaj Toni. - Dosta vsega vej povedati, da pa vsigdar konča s tejm, ka riba vsigdar pri glavej vonja. Sto bi vedo, ka tou znamenuje. Ge se v politiko ne razmejm.

- Ge tō nika ne vej od politike, zato ne morem povedati, kak je s tou vonječo ribjo glavou, - se je na noge postavil Feri. - Dapa nikše vrouče je gratalo. Pjomo v vodou.

Zagnali so se v potok, se špricali, pod vodou lovili eden drugoga za noge in se lepou meli. Samo Borisa iz Lublane je eške itak nika mantralo. Migalo ga je tisto od ribe in je tou pajdašom povedo.

- Vejte ka, idem domou po košar, tam pod vrbami zgrabimo kakšo ribo pa mo po tistom vidli, kak vonječo glavou ma riba, - je mala Rožika že bežala domou.

S košaro so segali pod vrbovim korenjoun in tak za deset minut so meli na brgej de-

set rib. Edne so bile vekše, druge malo menše. Odabrali so največšo, druge pa pistili nazaj v vodou. Riba je šla iz roke v roke, od ednoga nousa do drugoga. Prdišali so jo, kak če bi meli v rokaj dober friški krūj iz babine krūšne peči. Prdišali so tadale pa nej eden je nej mogo prajti, ka riba ma vonječo glavou.

- Cejla riba ma gnako sago, sago po ribaj, - je Jožek prvi vovado, ka njemi je povedo njegvi nous.

- Tvoj dejdek vejn nema dobrog nousa, ka takšo guči, - je biu Boris malo čemerasti na Tonija.

Dapa nej biu čas za lagvo volou. Skoučili so nazaj v vodou, ribo pa njali na sūjom brgej pod vroučim suncom. Že so ta pozabili na njou. Minouli sta dve vōri ali mogo- uče tri, gda so se njim zglasili lačni želoudci. Že so se skur razbežali vsikši na svoj kraj, gda se nekaj spoumni na ribo.

- Toni, nesi ribo domou pa dejdeka dun pitaj, kak je zdaj z ribo pa njeno glavou.

Gor so vzeli ribo, vonjala je kak leko vonja samo stara riba.

- Boug moj, nikše vole nemam več za gesti, - je skur vōmetala Rožika.

- Istino maš, dapa gnako je, kak je bilou. Točkar je cejla riba mejla sago po ribi, zdaj pa cejla riba vonja po ribi, nejsamo glava, - je biu čeden Boris. - Toni, povej dejdeki, ka v politiki cejla riba vonja z glavou vred.

Najbole vesela toga guča je bila Zvonarova mačka. Gda so mlajši meli večerdjo, je zejla ribo, ka so jo njali pri potoki. Nej jo je brigalo, če najprva vonja glava ali nej. Zejla je cejlo ribo.

Miki Roš

Tabor Lončarstvo nekoč in danes

Od 28. junija do 2. julija je v Puconcih potekal tabor z naslovom Lončarstvo nekoč in danes, katerega so se udeležili učenci iz Osnovne šole Števanovci. Na koncu tabora so sestavili tudi bilten, iz katerega smo izbrali nekaj zanimivih prispevkov.

Števanovski učenci z učiteljem Lacijem Kovačem.

V življenju sem prvič prišel v tabor in sem prvič dalje od doma. Zelo sem bil vznemirljen, kakšen bo ta tabor. Ali bom našel prijatelje? Bom razumel, kaj mi bodo povedali? Ali bom imel domotožje?

Prvi izlet je bil po čudovitem Goričkem. Drugi dan je bilo lončarstvo, moji prsti me niso ubogali. Pozneje pa je iz gline nastala vaza. Dopoldne me niso mogli odvleči stran od kolovrata. Čudovite štiri dni sem preživel v Puconcih. Če bi se dalo, bi jutri prišel nazaj.

Adam Domiter
OŠ Števanovci

Za tabor, Lončarstvo nekoč in danes, sem slišala v šoli. Omenil ga je učitelj tehnične vzgoje. Skupaj s sošolko in prijateljico Nino sva se odločili, da bova šli, čeprav nisva dobro vedeli, kako bo potekal. Prijavili sva se in 28. junija sva že sedeli v jedilnici OŠ Puconci.

Sem sva prišli približno ob pol devetih. Na izbiro sva imeli prespati na kmečkem turizmu v Otovcih ali pa se vračati domov. Čeprav nima tako daleč do doma, sva se raje odločili, da prespiva v Otovcih. Tako sva vse še popestrili.

Po prihodu na to šolo smo imeli zajtrk, nato pa smo se odpravili v Pečarovec k lon-

čarju, kjer smo se ukvarjali in podrobneje spoznali z glino. Oblikovali in izdelovali smo vaze, posode, lončke, vrčke... Ogledali smo si tudi postopek izdelovanja prekmurske pūtre. Tam smo imeli malico in na koncu je ostalo pospravljanje ter čiščenje. Vrnili

Skratka, da ne bom predolga, tabor je čudovita stvar predvsem za tiste, ki spoznavamo lončarstvo ter občudujemo stvari, narejene iz gline. Upam, da bomo na šoli še naprej izvajali takšne tabore in da me bodo ponovno povabili k sodelovanju. Druga stvar pa je bilo seveda kopanje, ki sem se ga zelo veselila. Čeprav je bila voda mrzla, sem se spuščala po toboganu. Tobogan je bil zelo vznemirljiv. Sprva sem se bala stopiti nanj. Izlet po Pomurju in drugod je bil fantastičen, najbolj me je zanimal mlin na veter, ki je bil velik. Dnevi, ki sem jih preživela v taboru, so bili polni veselja in upam, da smo se vsi zabavali, grenke trenutke pa bomo pozabili.

Maja Zadravec

Ta tabor mi je bil všeč. Imeli smo različne kvize in igre. Dobivali smo tudi malice,

smo se v šolo na kosilo, potem pa se še bolje spoznali in

V lončarski delavnici.

se šli kviz Male sive celice. Potem smo pisali spise in pesmice ter jedli lubenice. Do šeste ure pa smo se zadržali v računalniški učilnici, kjer smo po internetu iskali podatke o lončarstvu v Prekmurju. Dan je minil prijetno in po okusni ter obilni večerji v kmečkem turizmu sva s sošolko še pozno v noč klepetali in nato zaspali.

Anja Kramar
OŠ Kuzma

Tabor se mi je zdel čudovit, k temu so pripomogle mnoge stvari. Ena izmed njih je bilo seveda srečanje z motoristi, s katerimi sem se peljala.

zajtrke in kosila. V sredo so bili na obisku motoristi „Gronjska strela“. Na taboru smo v popoldanskem času tudi plesali. V četrtek smo bili pri Bukovniškem jezeru, v Bogojini in Moravskih Toplicah. Ob štirih smo se šli kopat v Mursko Soboto. Ko smo prišli nazaj, nas je učitelj odpeljal domov. Zaključek tabora je bil pri lončarju Zelku.

Nuša
Kutoša

10. slovenski kulturni den na Dolenjom Seniki

25. julija je dolenjeseniška slovenska samouprava že desetič organizirala Slovenski kulturni den. Vsakšno drugo leto je na te den športno srečanje tu. Tau je zatok tak, ka je samoupra-

desetič organizira slovenske kulturne dneve zatok, da bi etakšoga reda služili našomi materinskomi jeziki, našoj slovenskoj kulturi. Etak je tau s športnimi srečanji tu, » je pravo.

Števanovske ljudske pevke

va po spremembi sistema tu nadaljevala športne stike med Dolnjim Senikom pa Čepinci, stere so se pred 26 leti začnile. Edno leto čepinski športniki pridejo na Senik, drugo leto pa Seničarje idejo v Čepince. Gda oni pridejo, te se organizira kulturni program to.

V nedelo, 25. julija, je v vesi trno živo bilau. Tihinec, šteri se je skauz vesi pelo, je vido, ka so nacionalni prapori gor potegnjeni in simbolizirajo, da se v vesi nika godi. Naši aktivisti so že rano predpodnevom vse pripravljali. Prauto podneva, v pau dvanajsti vori, so se pa eden za drugim stavljali osebnii autonje z registracijov MS, in so se Čepinčari pripelali. Tak 45 športnikov pa njigvi voditelov je prišlo. Med njimi je biu Salovski podžupan tu. Na te den sta naša gosta bila Martin Ropoš, predsednik Državne slovenske samouprave, in Klara Fodor, sekretarka Slovenske zveze tu.

Naklačena kulturna dvorana je lepau kazala, ka ljudi zanima kaj takšega, samo je moraš pozvati. Na začetki je Laslo Bajzek, predsednik slovenske samouprave, pozdravo vse navzauče: »Naša mala slovenska samouprava že

Po tistom je pa Elizabeta Bartók, županja vesi, pozdravila prireditve, ljudi, ki so v velkom številu prišli. Povedla je, da se vupa, ka de se kaj takšega vsigdar bole širilo, nadeljavalo, da stike med Čepinci pa Dolnjim Senikom ne prekinemo.

Odrasli ekipe Dolnjega Senika in Čepincev

Pri kulturnom programu je samouprava tak odločila, da do zdaj Števanovčani na vrsti. Etak so pa nastopile Števanovske pevke pod vodstvom mentorice Marije Rituper. Zvünredno lepau so spejvale, našo publiko, naše Senčare so očarale.

Za njimi je pa na oder staučila števanovska gledališka skupina in je zaigrala najnovejšo igro z naslovom Na biroviiji. Tak se vidi, ka so Števanovčari rej-

san veselje, lepo doživetje steli spraviti nam, pa se njim je pršikalo. Igralci, amaterji so vse od sebe dali. Velki smej, dobra vola je pa nej minaula edno voro dugo nej.

Po kulturnom programu se je lüstvo na športno igrišče sipavalo, da bi tam poglednili tekme (meccs) med Dolnjim Senikom in Čepinci. Najoprvin so mladi vkup zmerili svoje moči, svojo znanje v nogometi. Naši mladi so letos nikši sploj friški bili, etak so pa gvinili z 2:0. Po tistem so pa vözraščeni staučili na igrišče. Tuj so pa Čepinčari bili baukši, brsnili so tri góle, Senčarge pa samo ednoga. Tau tu moramo vedeti, ka so tau nej aktivni igralci. Gdasvejta so bili v kakšoj ligi, depa gnesden so več – najbola za volo lejt – nej aktivni. Pa ranč za toga volo je tau dobro, ka če na leto samo grauk, dapa itak se malo gibajo, ka je človeki sploj potrebno.

Po tekmi smo se pa znauvič srečali v kulturnom daumi

in so tak igralci kak navijači z naše in z njigve strani med večerjo pa pri kupici vina eške dugo pripovedjali. Vidlo se je na obrazaj, ka so takša srečanja potrebna ljudam. Vsigdar se kaj navčimo, vsigdar kaj lejpoga vidimo, med tejm si pa malo počinemmo tu. Samo tau želejmo, naj mamo mauč pa priliko nadaljevati z etakšimi prireditvami eške dugo lejt.

Irena Barber

Državna slovenska samouprava
Vas vljudno vabi na

IV. SREČANJE PORABSKIH SLOVENCEV,

ki bo 21. in 22. avgusta na Gornjem Seniku.

Program

21. avgust (sobota)

- 15.00 Sprejem gostov na dvorišču OŠ
- 16.00 Nastop Seničkih ljudskih pevcev
- 16.30 Ogled filma »Porabje nekoč in danes«
- 19.00 Večerja v šotoru na šolskem igrišču
- 20.00 Veselica v šotoru. Igral bo ansambel Vikend band iz Gornjih Slaveč

22. avgust (nedelja)

- 9.00 Pozdrav monoštirske godbe na pihala
- 9.15 Presenečenje
- 9.30 Slovenska maša v šotoru
- Pri maši bo sodeloval MePZ A. Pavel z Gornjega Senika
- 10.30 Kulturni program v šotoru
- Nastopajo: Martinjski kvartet, Kristina Pahor z diatonično harmoniko, FS Gornji Senik, pevka Marina Huber z Goričkega, Gorički lajkoši, MePZ iz Šentvida pri Stični, MePZ A. Pavel
- 12.00 Kosilo

Prireditve sta podprla: Javni sklad za narodne in etnične manjšine na Madžarskem, Ministrstvo za nacionalno kulturno dediščino na Madžarskem

NIKA ZA SMEJ...

Hvala

Blüzi Balatona, gde fajna klobasi pa ribe pečejo, je eden starejši gospaud proso klobase. Gda je gospaud že odneso pečene klobasi, šefa žena etak krči s šefom: »Tau je že dosta. Kak leko takšo napraviš, ka si maranč telko zmero, kelko je plačo? Kama pa te müva etak prideva?«

Šef pa: »Nika se ne čemeri. Vejš, tomi človeki sam telko dužan. On me je tistoga ipa v gimnaziji včijo. Pa če bi me tistoga ipa nej vöbrsno z gimnazije, zdaj bi se leko der mantrau kak kakši srmaški školnik.

I.B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtek
Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:
porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOBOŠKA TISKARNA
SOLIDARNOST d.d.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.